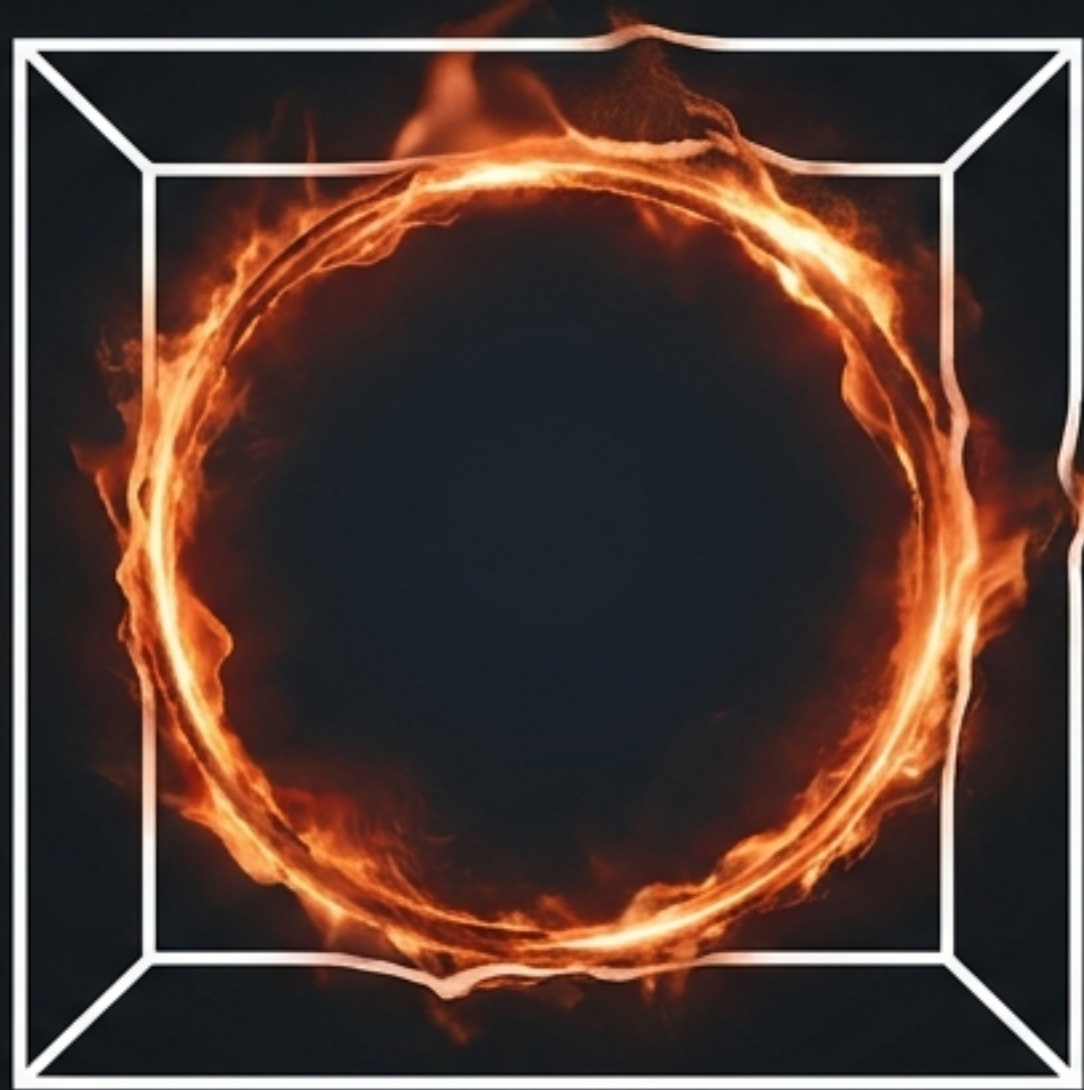

פילוסופיה של זמן ומרחב

אדריכלות המוחלט

קנאות, שבר וגבולות הקודש: מבט חדש על פנחס וי"ז בתמוז

התנגשות בלוח השנה

י"ז בתמוז

יום אבל לאומי. תחילת ימי
בין המצרים וחורבן הבית.

פרשת פנחס

סיפור של אלימות וקנאות
וקנאות שזוכה לפרס
נדיר – "בְּרִיתִי שְׁלוֹם".

האם הסמיכות הזו מקרית, או שהיא מסתירה מנגנון תיאולוגי אחד?

”חֲמֹשֶׁה דְּבָרִים אֲרָעוּ אֶת אֲבוֹתֵינוּ בְּשִׁבְעָה עָשָׂר בְּתִמּוֹז..
נִשְׁתַּבְּרוּ הַלִּוּחוֹת...” (מסכת תענית פ"ד)

המשנה מציינת את שבירת הלוחות כאסון הראשון. אך השבירה הייתה רק תגובת לוואי.
מדוע לא לבכות את חטא העגל עצמו?

כי השבר אינו עונש. הוא קריסת הקונספציה.

האבסורד של ההתגלות

הגילוי בסיני

אקוסמיזם טוטאלי. הגילוי המונותאיסטי
בהר סיני שולל כל ממשות אחרת.
"לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי".
ההוויה שורפת את הדואליזם.

העולם הריאלי

דואליזם הכרחי. הקיום הפיזי דורש חלל פנוי.
עמידת האדם מול האל מייצרת מרחב
לבחירה, למורכבות, ולנפרדות.

קנאות כרפלקס אונטולוגי

"כִּי אָנֹכִי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֵל קָנָא
פֶּקֶד עֹון אָבֹת עַל בְּנִים..."

מוחלטות
אלוהית

הקנאה אינה תגובה מוסרית
או משפטית שקולה.

היא תגובת-נגד אינסטינקטיבית
להפרה של אחדות טוטאלית.

רפלקס מותנה המגיע ממקום עמוק בהרבה
מההיגיון הנורמטיבי (אבות אכלו בוסר).

נקודת השבירה של החוק

הכאוס האותנטי

שבירת הלוחות על ידי משה
לא הייתה ענישה על חטא העגל.

**זו הייתה תגובה אינסטינקטיבית
מידית המבטאת את חוסר
האפשרות של המעשה.**

הלוחות הראשונים, בהם החומר והאידיאה
האלוהית היו אחד ("מעשה אלוהים
המה") לא יכלו לשרוד בעולם של בגידה.
השבירה היא תגובת הקנאות הטהורה.

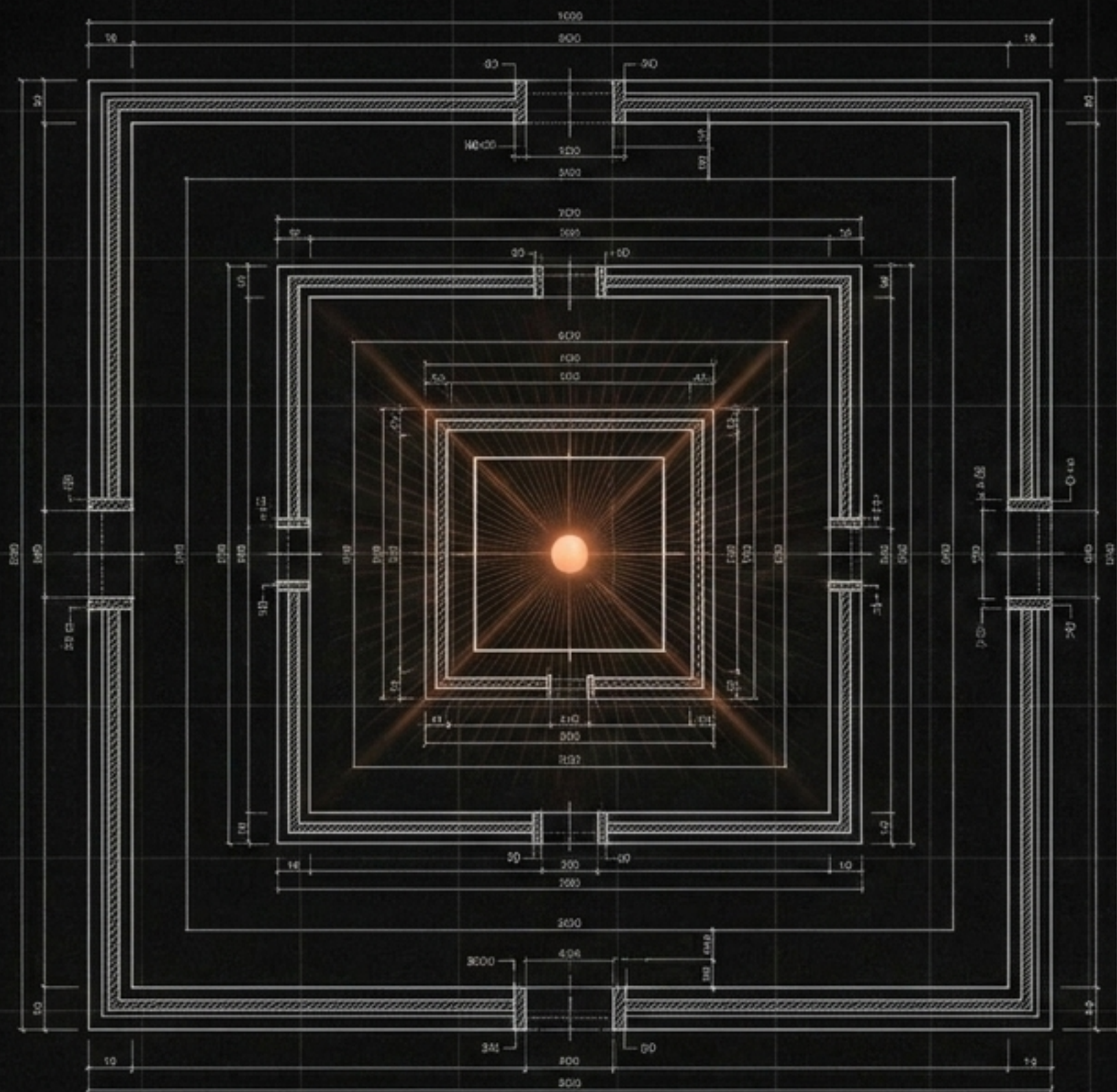
שני ממדי קיום

המרחב הריאלי (המחנה)	מרחב המוחלט (המקדש)	
פרגמטיזם, דואליות ופשרה.	אמת אבסורדית, טוטאליות ומונותאיזם.	עיקרון מנחה
משה (השופט / נותן החוק).	פנחס (הכהן / הקנאי).	דמות מייצגת
צדק ענישתי מחושב.	רפלקס שבירה אנרכיסטי (קנאות).	תגובה לבגידה
ריאלית, מכילה כישלון אנושי.	אידילית-אוטופית, דורשת מסירות נפש.	ציפייה לנאמנות

המקדש כ"כור הכלה"

הגילוי האחדותי הטוטאלי לא יכול להתקיים במציאות הריאלית. הוא חייב להיות מתוחם בטריטוריה נבדלת, מנותקת מחוקי העולם.

זה סוד עניינו של המקדש. מרחב המייבא ונועל בתוכו את המוחלטות, כדי לשמור עליה מפני מפני פשרות העולם, ולשמור על העולם מפני שרפתה.

לאסוף את השבר

ארון הברית בנקודת מרכז הכובד של המקדש אינו מכיל רק את לוחות הברית השניים (החוק המוסדר), אלא בעיקר את שברי הלוחות הראשונים. תגובת הקנאות, השבר והכאוס בעצמם, נאספו והונצחו בנקודת קודש הקודשים.

קנאות כאנרכיה מחוץ למשכן

מעשהו של פנחס היה חתרני במובהק.
הוא פעל מחוץ להיררכיית החוק של משה.

"ראה שאין חכמה ואין תבונה ואין עצה
נגד ה' כל מקום שיש חילול השם אין
חולקין כבוד לרב" (סנהדרין).

פנחס פעל ממקום קמאי המעוגן בגילוי
הראשוני, מקום שהוא מעבר ל"טוב
ורע" המושכל.
במרחב הריאלי – זו אנרכיה מסוכנת.

ברית כהונת עולם: רגולציה של המוחלט

הפרס של פנחס לא היה רק תגמול,
אלא הסדרה.

הכהונה הגדולה מחייבת את פנחס
"לייבא" את רגשות הקנאות המבעבעות
בו עמוק אל ממד המקדש.

שם, ורק שם, הקנאות מותרת.
זו סובלימציה וקיבוע של האנרכיה
במרחב המוגן שלה.

היכל ההקרבה

סוטה (קנאת אישות)

התביעה לנאמנות זוגית אבסולוטית אינה
טבעית לעולם הדואלי שבו בני אדם מועדים
לבגוד. לכן, טקס הסוטה, הבוחן קנאות
מוחלטת, יכול להיערך רק במקדש.

עקידת יצחק (מסירות נפש)

הנכונות האבסורדית להקרבה
עצמית טוטאלית מעבר למוסר
הרווח, כוונה בהר המוריה – אבן
הפינה של המקדש.

הקרבה (Sacrifice) ו-קרבה (Closeness) קשורים יחד. המוחלט תובע מסירות נפש.

י"ז בתמוז: חורבן הגבול

שבירת הגבול המטאפיזי (סיני).

חילול ההווה הטוטאלית על ידי העגל
הוביל לשבירת הלוחות.

שבירת הגבול הפיזי (הבקעת העיר).

החומה מייצרת בידול בין החול המכאני לקודש.
בקיעתה אינה רק הפסד צבאי, אלא חיסול
המרחב היחיד עלי אדמות המאפשר קנאות,
קרבה ונוכחות טוטאלית.

העולם נטול הסוד

עולם ללא מקדש הוא בהכרח
עולם מכאני ומשועתק.

אלפיים שנות גלות הפכו אותנו
לרציונליים, ציניים וספקניים.

עולם שבו "אין לחכם אלא מה שעיניו
רואות" – הכול שקול, הכל במידה.

כאשר אין קודש מופרד, אין למי לערוג,
ולהשתוקק – וממילא אין למי לקנא.

אבלות בין המצרים אינה רק בכי על היסטוריה, אלא
חיפוש אחר נקודות קמאיות של רצון לדבקות באל חי.

"למען ציון לא אחשה, ולמען ירושלם לא אשקוט,
עד-יצא כנגה צדקה, וישועתה כלפיד יבער..." (ישעיהו ס"ב)

ציון כנקודת העוגן של הקנאות וההקרבה. רק מתוך נוכחות טוטאלית זו, יאיר נגהה מחדש.